

4. Udvalgets opgave

Beslutningsforslaget pålægger regeringen at ned-sættet et udvalg under Justitsministeriet, der skal have to opgaver:

1. at komme med forslag til en kriminalretspleje for unge i alderen 12 til 18 år og
2. at komme med forslag til, hvordan en ungdomsdomstol kan etableres.

Kriminalretsplejen skal indeholde bestemmelser om behandling af kriminalitet begået af unge i alderen 12 til 18 år, herunder valg af straffesanktioner. Forslagsstillerne finder, at straffesanktionerne over for unge i aldersgruppen 12 til 15 år kan være advarsel, bøde, samfundstjeneste eller bestå af et socialinitiativ, f.eks. en indsats i hjemmet, tilbud om efterskoleophold eller andet. Sanktionerne over for unge i aldersgruppen 15 til 18 år kan være de sanktioner, der findes i dag, f.eks. ungdomskontrakter.

Den nye kriminalretspleje kan føjes til den eksisterende retsplejelov som et selvstændigt kapitel og må indeholde forslag til, hvilke typer forseelser der skal være omfattet af en egnethed til bøde/samfundstjeneste, og hvilke former for samfundstjeneste der skal kunne anvendes. Det er vigtigt, at der også anvises muligheder for anvendelse af sociale initiativer: indsats i hjemmet, tilbud om efterskoleophold eller andet og over for den ældste gruppe af de unge tilbud om eksempelvis elevplads.

Forslagsstillerne er åbne over for indholdet af samfundstjenesten. For eksempel kunne samfundstjenesten være en kombination af følgende forslag: vaskning af politiets eller det lokale brandvæsens køretøjer, afvaskning af graffiti i bymiljøet og på offentlige ejendomme, oprydning i kommunale parker, hjælp med gåture for ældre på plejehjem, hjælp i børneinstitutioner, hjælp i humanitære organisationer osv. Forslagsstillerne er ligeledes åbne over for, at samfundstjenesten kan henlægges til aftjening i weekenderne, således at samfundstjenesten ikke ødelægger den unges mulighed for at følge skolegang, elevplads eller andet.

Der bør tages hensyn til den unges forseelse ved valg af den samfundstjeneste, der idømmes. En ung, der er taget for graffitihærværk, kan få en samfundstjeneste, der består af afvaskning af graffiti. Det bør overvejes grundigt, om en ung, der er taget for slagsmål og vold, bedst aftjener sin samfundstjeneste hos politiet, brandvæsenet eller i en børneinstitution. Samfundstjenesten skal rette sig mod, hvad der kan få den unge til at forstå, at tjenesten er en »løftet pegefinger« fra samfundets side, og at formålet blandt andet er at få den unge til at tænke sig grundigt om i fremtiden.

Ungdomsdomstole kan gøre brug af eksisterende retslokaler, blot med den forskel, at ungdomsdomstolen sættes efter de regler og bestemmelser, der gælder for ungdomsdomstole.

Det er forslagsstillerens opfattelse, at udvalget skal søge inspiration i andre europæiske lande samt Canada og USA om, hvordan en kriminalretspleje skal udformes, og hvordan en ungdomsdomstol skal etableres.

Det må forventes, at der i udvalget findes repræsentanter fra Justitsministeriet og Socialministeriet, dommere, anklagemyndighed og forsvarsadvokater, kriminalforsorgen m.fl., men forslagsstillerne vil i øvrigt overlade det til justitsministeren - samvittighedsfuldt - at sammensætte udvalget.

Det er forslagsstillerens forventning, at udvalget kan afsluttet sit arbejde i løbet af et par år, men er forstående over for, at udvalget må anvende den nødvendige tid til arbejdet.

5. Samfundstjeneste

Historisk

Samfundstjeneste blev indført som forsøgsordning efter en folketingsbeslutning af 25. maj 1982 (beslutningsforslag nr. B 80, folketingsåret 1981-82, 2. samling). Ordningen blev påbegyndt i København og Nordjylland i 1982 og udvidet til at omfatte hele landet i 1985. Forsøgsordningen blev indført som et middel til at reducere antallet af ubetingede frihedsstraffe. På baggrund af Straffelovrådets betænkning nr. 1211/1990 om samfundstjeneste blev den hidtidige forsøgsordning lovfæstet ved lov nr. 6 af 3. januar 1992 (lovforslag nr. L 84, folketingsåret 1991-92).

Ved lov nr. 274 af 15. april 1997 (lovforslag nr. L 12, folketingsåret 1996-97) er der indført en udvidet adgang til i forbindelse med en dom til samfundstjeneste at idømme en ubetinget frihedsstraf eller en bøde (kombinationsdom). Det er forudsat, at samfundstjeneste kan idømmes i videre omfang end hidtil, hvis det sker som led i en kombinationsdom, og hvis det efter en konkret, individuel vurdering findes forsvareligt. Det fremgik af lovforslagets bemærkninger, at man fandt erfaringerne med samfundstjeneste så positive, at man måtte søge at sikre, at ordningen blev udnyttet i betydeligere omfang. En adgang til at benytte kombinationsdomme ville indebære, at samfundstjeneste kunne anvendes ved lovovertrædelser, som efter de gældende regler udelukker anvendelse af samfundstjeneste, fordi en sådan dom ikke anses for at være tilstrækkelig sanktion. Endvidere skulle der til samfundstjeneste kunne knyttes flere former for vil-